

T.C.

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1987/40

KARAR NO : 1987/44

ÖZET : Sıkıyönetimin kaldırılması durumunda, duruşmanın tatili kararı verilmiş suçlara ilişkin davalara, 1402 sayılı kanunun 23/3. maddesine göre, bu bölgede kurulu sıkıyönetim askeri mahkemelerince ve aynı kanunun 13/b. maddesindeki "bağlantılı olma" koşulunun gerçekleşmemesi halinde de, sıkıyönetimin devam ettiği bölgedeki sıkıyönetim askeri mahkemesinde bakılamıyacağı hk.

TCK. 168/2

K A R A R

Davacı : K.H.

Sanıklar : Muammer Büyükaslan

O L A Y : İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığı'nın

7-12-1983 gün, 752-801 sayılı iddianamesiyle, 50 sanık hakkında yapılan soruşturmada ezcümle sanıklardan Muammer Büyükaslan'ın yasa dışı THKP-C/Kurtuluş örgütü mensubu olduğu ve 1976 ile 1983 yıllarında faaliyet gösterdiği ve örgüt yayını olan "kurtuluş" ve "ekim" dergilerini birimlere intikal ettirdiği ve örgüt sanıklarından Selçuk Gezmez'in bu sanığın evinde yakalandığı ve sanığın evinde sol içerikli dökümanlar bulunduğu ileri sürülerek TCK'nun 168/2. maddesi ile tecziyesi istemiyle hakkında kamu davası açılmıştır.

İstanbul 1. Ordu Komutanlığı Sıkıyönetim 2 Nolu Askeri Mahkemesi, 27-12-1985 günlü, esas 1983/273, karar 1985/138 sayılı ile; 101 sanık hakkında birleştirdiği davaları intaç ederek, sanıklardan kimisinin beraatine, kimisinin mahkumiyetine, kimisi hakkında görevsizliğe ve ezcümle sanık Muammer Büyükaslan'ın, aramalara rağmen bulunamaması sebebiyle, hakkındaki davanın tefrikine ve duruşmanın tatiline karar vermiştir.

İstanbulda 19-11-1985 gününde sıkıyönetimin kaldırılması üzerine, sanık Muammer Büyükaslan hakkındaki tefrik edilen dosya, 1402 sayılı kanunun 23/3. maddesi gereğince İstanbul 1. Ordu Komutanlığı Sıkıyönetim Askeri Savcılığı'nın 12-6-1985 gün, 82676 sayılı yazısıyla Kartal C. Savcılığı'na gönderilmiş ve Kartal Ağır Ceza Mahkemesi 25-6-1986 gününde, 1986/139-133 sayılı ile; İstanbul Sıkıyönetim 2 Nolu Askeri Mahkemesi'nin 27-12-1985 günlü, kararında THKP-C/Kurtuluş örgütü mensuplarının bir kısmı hakkında mahkumiyet kararı verildiği ve sanık Muammer Büyük-

aslan'ın da atılı suçu,diğer sanıklarla birlikte umumi ve müsterek gaye içersinde işlediği ileri sürülmesine göre, o davayla irtibatlı bulunduğu ve bu itibarla İstanbulda Sıkıyönetimin kalkmasına rağmen,davanın sıkıyönetim askeri mahkemesinde görülmesi gerektiğini belirterek görevsizlik kararı vermiştir.

Kartal Ağır Ceza Mahkemesi,görevsizlik kararında; Milli Savunma Bakanlığının 20-11-1985 gün,18943 sayılı resmi gazetede yayınlanan tebliğine göre İstanbulda Sıkıyönetim kaldırıldıktan sonra,bu yer sıkıyönetim askeri mahkemelerin de karara bağlanmış veya duruşmaları devam eden davalarla fiilen veya şahsi irtibatı olan davaların,Diyarbakır 7.Kolordu ve Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi'ne gönderilmesi bildirildiğinden,dava dosyasının bu yer sıkıyönetim askeri mahkemesine gönderilmesi gerektiğide yazılı olduğundan dosya,Diyarbakır Sıkıyönetim 1 Nolu Askeri Mahkemesi'ne gönderilmiş ve adı geçen mahkeme 16-3-1987 gününde,1987/66 esas sayı ile sanık Muammer Büyükaslan hakkındaki davanın adli yargı yerinde görülmesi gerektiği kanısına vararak 2247 sayılı kanunun 19.maddesi uyarınca Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurulmasına karar vermiş ve dosya Diyarbakır Sıkıyönetim Askeri Savcılığı'nın 1987/354 sayılı yazısıyla Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE : Türk Ulusunu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü Servet Tüzün'ün Başkanlığı'nda, Mevrure Gözdemir, A.Mazhar Akman,Türkan Güven,Ergun Argon,Yavuz T.Özgen ve M.Vahap Özaslan'ın katılmaları ile yaptığı 30-3-1987 günlü toplantıda,geçici raportör Hakim İsmet Kökerin raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan,toplantıya,Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Bekir Mavıoğlu ile Askeri Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Ertan Urunga'nın Adli Yargı yerinin görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Olay yerinde açıklandığı üzere sanık Muammer Büyükaslan ve arkadaşları hakkında İstanbul Sıkıyönetim Askeri Savcılığı'nca 7-12-1983 gün,752-801 sayılı iddianameyle,yasa dışı THKP-C/Kurtuluş örgütü mensupları oldukları iddiasıyla ECK'nun 168/2.,madde ile tecziyeleri istemiyle açılan kamu davasında İstanbul 1.Ordu Komutanlığı Sıkıyönetim 2 Nolu Askeri Mahkemesi'nce 27-12-1985 gününde, 1983/273-1985/138 sayı ile; aramaya rağmen bulunamayan sanık Muammer Büyükaslanın hakkındaki davanın tefrikine ve duruşmanın tatiline karar verildiği ve İstanbulda 19-11-1985 gününde,sıkıyönetimin kaldırılması üzerine bu sanık hakkındaki tefrik edilen dosyanın 1402 sayılı kanunun 23/3. maddesi uyarınca Kartal Ağır Ceza Mahkemesine intikal ettiği ve adı geçen mahkemece, 25-6-1986 gününde,1986/139-133

sayı ile; görevsizlik kararı verildiği ve dosyanın gönderildiği Diyarbakır Sıkıyönetim 1 Nolu Askeri Mahkemesi'nce de davanın Adli Yargı yerinde görülmesi gerektiği kanaatine varılmakla, 2247 sayılı kanununun 19.maddesi uyarınca, görevli yargı yerinin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurulmasına karar verildiği ve dosyanın Mahkememiz'e gönderildiği anlaşılmaktadır.

Sıkıyönetim askeri savcılığı'nca açılan davanın, görüldüğü İstanbul ilinde 19-11-1985 tarihinde sıkıyönetim kaldırılmış olduğundan, uyuşmazlığın çözümlenmesi için sıkıyönetimin kaldırılması durumunda askeri mahkemelerin görev ve yetkisini tanzim eden 23.maddesinin gözönünde tutulması gerekir.

Anılan 23.maddeye göre sıkıyönetimin kaldırılması durumunda sıkıyönetim askeri mahkemelerinde görülmekte bulunan davalar sonuçlandırılincaya kadar bu mahkemelerin görev ve yetkisinin devam edeceği, ancak henüz kamu davası açılmamış dosyalar ile duruşmanın tatiline karar verilen davaların, durumlarına, mahiyetlerine ve kanun hükümlerine göre ilgili mercilere gönderileceği öngörülmüş bulunmaktadır.

İstanbul Sıkıyönetim Askeri Mahkemesi'ne açılan kamu davasında, sanığın yakalanamaması nedeniyle, duruşmanın tatili kararı verilmesi, bu durumun devam süresince o davayı görülmekte olan bir dava olmaktan çıkarmaktadır. Ayrıca, sıkıyönetim uygulamasının bir bölgede kaldırılması, sıkıyönetim kanununun 23.maddesi uyarınca bu gibi davaların durumlarına, mitehliklerine göre görevli ve yetkili yargı merciine gönderilmesi gerektiğini de beraberinde getirmektedir. Sıkıyönetim Askeri Mahkemesi'ne açılmış olup duruşmanın tatili kararı verilmiş davalar bakımından, bu mahkemelerin göreve devam etmesinin, kanun koyucunun amacına ters düştüğü konusunda kuşkuya yer yoktur. Çünkü, sıkıyönetimin yurtda aşamalı olarak kaldırılması, olağanüstü durumun da ortadan kalktığını göstermekte, olağan düzenin gereklerinin geri gelmesi halinde ise, yalnızca derdest davaları sonuçlandırmak üzere göreve devam eden sıkıyönetim askeri mahkemelerinin kuruluşunu "duruşmanın tatili" kararı verilen davalar nedeniyle devam ettirmekte, ne toplumsal ne de hukuksal bir yarar olmadığı açıkça görülmektedir. Esasen, 23.maddenin son fıkrasındaki hüküm kanun koyucunun amacının da bu doğrultuda olduğunu göstermektedir.

Bu durumda davanın 1402 sayılı kanunun 23.maddesi uyarınca İstanbul Sıkıyönetim Askeri Mahkemesi'nde görülmesi mümkün değildir.

Ayrıca, İstanbul'da sıkıyönetimin kaldırılış tarihinden sonra, sıkıyönetimin devam ettiği Diyarbakır Bölgesindeki sıkıyönetim mahkemesinin görev ve yetkisi yönünden sanığa atılı suç, sıkıyönetim bölgesi dışında işlenmiş bir suç

7.4.

olarak değerlendireceğinden, inceleme konusu davaya konu olan suça, sıkıyönetimin devam ettiği Diyarbakır bölgesindeki sıkıyönetim askeri mahkemesinde bakılabilmesi için, öncelikle sıkıyönetim bölgesi dışında işlenen suçlarla ilgili olarak "sıkıyönetim askeri mahkemelerinin görev ve yetkisini düzenleyen" sıkıyönetim kanununun 13.maddesinin (b) fıkrasında öngörülen ve Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulunun 24-7-1981 günlü, 17411 sayılı resmi gazetede yayınlanan 4-5-1981 günlü, 1981/1-1 sayılı ilke kararında kabul edilen anlamda, sıkıyönetim bölgesi dışında işlenen suçun, sıkıyönetim askeri mahkemelerince elkonulan herhangi bir suçla umumi ve müşterek gaye içersinde irtibatlı olarak işlenmiş bir suç olması, başka bir anlatımla, sıkıyönetim askeri mahkemelerinde bakılan ve sıkıyönetim ilânına neden olan veya sıkıyönetim ilân ve faaliyetlerine ilişkin olan bir suç arasında örgütsel ve organik bağlantı kurulması gerekir. Bağlantının varlığı somut olarak saptanmadan, yalnızca suçun türü esas alınmak suretiyle görevli mahkemenin belirlenmesi gerekeceği biçimindeki aksi bir düşünce gerek 13.maddenin (b) fıkrasında yer alan "bağlantının varlığı" koşulu ve gerek 23.maddenin 3.fıkrasında öngörülen "kamu davası açılmamış dosyalar ile duruşmanın tatiline karar verilmiş davalar, durumlarına mahiyetlerine ve kanun hükümlerine göre görevli ve yetkili mercilere gönderilir" şeklindeki kurala bağdaştırmak mümkün değildir.

İnceleme konusu uyuşmazlığa konu ve adı geçen sanığa atılı suçun yukarıda açıklandığı gibi, sıkıyönetim bölgesi dışında işlenmiş bir suç olarak kabulü gerekeceği ve ayrıca ilke kararında kabul edildiği anlamda, sıkıyönetimin devam ettiği bölgedeki sıkıyönetim askeri mahkemesinin el koyduğu herhangi bir suç ile genel ve ortak amaç içersinde bağlantılı olarak işlenmiş olduğunu gösteren, dava dosyasında bir delil ve bulgu bulunmadığına ve bu duruma göre de, 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanununun 13/b.maddesindeki "bağlantılı bulunma koşulu" gerçekleşmediğine göre bu davaya Diyarbakır Sıkıyönetim Askeri Mahkemesinde de bakılamıyacaktır.

Bu durumda, Uyuşmazlığın çözümü Adli Yargı yerinin görev alanına girdiğinden, Kartal Ağır Ceza Mahkemesi'nin görevsizlik kararının kaldırılmasına karar verilmesi gerekir.

S O N U Ç : Anlaşmazlığın, niteliğine göre Adli Yargı yerinde çözülmesi gerektiğine, bu nedenle Diyarbakır Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askeri Mahkemesi'nin başvurusunun kabulüne, Kartal Ağır Ceza Mahkemesi'nin 25-6-1986 günlü 1986/139-133 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına, 30-3-1987 gününde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.

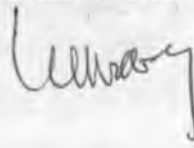
Başkan
Servet Tüzün

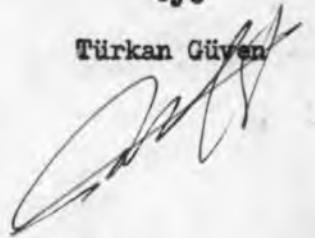
Üye
Nebrure Gözdemir

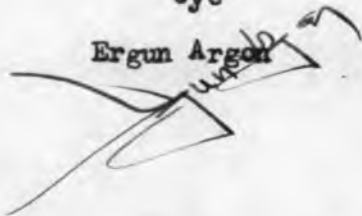
Üye
A. Mazhar Akman

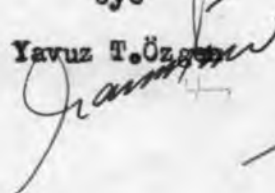
Üye
Türkan Güven

Üye
Ergun Argon

Üye
Yavuz T. Özgenç

Üye
A. Vahap Özaslan

M.
G/T.